

U.G. 6th Semester Examination - 2025

SANSKRIT

[HONOURS]

Discipline Specific Elective (DSE)

Course Code : SANS-H-DSE-T-03

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. Answer any **ten** questions of the following in Sanskrit Language with Devanāgarī Script:

2×10=20

यथेच्छं दशप्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदीयन्ताम् :

- i) त्र्यस्रं प्रेक्षागृहं लक्ष्यताम्।
- ii) का नाम मत्तवारणी?
- iii) कस्तावत् रङ्गशीर्षः?
- iv) रिक्तस्थानं पूर्यताम्- _____ फले स्वाम्यम्, अधिकारी च _____।
- v) अवस्थानुकृतिः केन नाम्ना अभिहिता दशरूपककारेण? दशविधं रूपकं सामान्येन किमाश्रितम्?

[Turn Over]

- vi) रिक्तस्थानं पूर्यताम्- _____ पताकाख्यं प्रकरी च _____।
- vii) उपसंहृतिसन्धेः वैशिष्ट्यं किमस्ति?
- viii) दशरूपकदिशा आरम्भलक्षणं दीयताम्।
- ix) कस्तावत् अनुकूलनायकः? प्रवेशकलक्षणे अनुदात्तोक्ति इत्यस्य तात्पर्यं किम्?
- x) किं नाम आकाशभाषितम्?
- xi) अर्थप्रकृतिभिः अवस्थानां संयोगात् कः जायन्ते इति दशरूपकमतम्? सः कतिविधः?
- xii) कस्तावत् विभावः? अनुभावशब्दस्य व्युत्पत्तिः स्पष्टीक्रियताम्।
- xiii) प्रगल्भानायिकाया दशरूपकसम्मतं लक्षणं लिख्यताम्।
- xiv) सात्विकभावेषु को नाम स्वेदः? को वा वेपथुः?
- xv) का नाम मुक्तनाट्यकला?

2. Answer any **four** of the following questions in Sanskrit or Bengali or English Language:

5×4=20

- i) Explain with context (any **one**):
 - a) अवान्तरार्यविच्छेदे बिन्दुरच्छेदकारणम्।
 - b) सन्दर्भेषु दशरूपकं श्रेयः।
- ii) Write a short note on आकाशभाषितम् **OR** बीजम्।
- iii) Describe in brief स्वीया नायिका **OR** प्राप्याशा after दशरूपकम्।
- iv) Write a short note on भूमिशोधनोपायः (Examine the land) after नाट्यशास्त्रम्।

- v) Write a short note on अवरं प्रेक्षागृहम् **OR** नेपथ्यगृहम् after नाट्यशास्त्रम्।
- vi) Write a brief description on मन्दिरनाट्यकला (Temple Theatre) **OR** लोकनाट्यकला (Folk Theatre)।

3. Answer any **two** of the following questions. One must be written in Sanskrit with Devanāgarī Script:

10×2=20

अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयम् समाधीयताम्। प्रश्नयोः एकतरं नूनमेव संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च भवितव्यम्।

- i) अर्थोपक्षेपकस्य तात्पर्यं किमस्ति? अर्थोपक्षेपकाः कतिविधाः? दशरूपकानुसारं अर्थोपक्षेपकाः लक्षणोदाहरणपुरःसरं व्याख्यायताम्।
1+1+8
- ii) किमस्ति धनञ्जयदिशा सन्धिसामान्यलक्षणम्? नाट्यसन्धयः कियन्तः सन्ति? यथेच्छं सन्धित्रयं लक्षणोदाहरणपुरःसरं व्याख्यायताम्।
2+1+7
- iii) दशरूपकानुसारं मुख्यः नायकः कतिविधः? लक्षणोदाहरणाभ्यां धीरोदात्तधीरललितयोः नायकयोः वैशिष्ट्यं प्रतिपाद्यताम्।
2+8
- iv) दशरूपकानुसारं विभावानुभावव्यभिचारिभावविषये सलक्षणं सोदाहरणं व्याख्यायताम्।
10